

Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαριώνας: "Απαράδεκτη δεν είναι η διακοπή της ευχαριστιακής κοινωνίας, αλλά η νομιμοποίηση του σχίσματος"

Συνέντευξη στο Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων Romfea.gr παραχώρησε ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ιλαριώνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας.

- Σεβασμιώτατε, δεν θα μπορούσα να ξεκινήσω την συνέντευξη χωρίς να σας ρωτήσω τι σημαίνει η εκλογή του σχισματικού Μητροπολίτη Επιφανίου για την Εκκλησία της Ρωσίας.

Απολύτως τίποτα δεν σημαίνει για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας αυτή η εκλογή, διότι κατά τη γνώμη μας είναι κανονικά άκυρες τόσο η συνέλευση, η οποία συνεδρίασε στο χώρο του μουσείου και φυλασσόμενου πάρκου «Σοφία του Κιέβου», όσο και οι ειλημμένες αποφάσεις.

Δύο μερίδες σχισματικών, οι οποίες έχουν πλέον ενωθεί σε μια, δεν έπαυσαν να είναι σχισματικοί. Παραμένουν σχισματική δομή, η οποία, δυστυχώς, αναγνωρίστηκε από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, αλλά την πράξη αυτή δεν την αποδέχθηκε η κανονική Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας, η οποία ενώνει εκατομμύρια Ορθοδόξους πιστούς της Ουκρανίας.

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος κάλεσε τους Επισκόπους της κανονικής Εκκλησίας να λάβουν μέρος σε αυτή την παραसυναγωγή. Εκ μέρους του είχαν αποσταλεί προσωπικές προσκλήσεις σε κάθε Επίσκοπο, οι οποίες κομίσθηκαν μάλιστα από τους επικεφαλής των τοπικών διοικήσεων.

Όμως, η Ουκρανική Ιεραρχία εξεδωσε ομόφωνη απόφαση για αποχή, διότι είχε επανειλημμένως εκφράσει την πλήρη ικανοποίησή της με το παρόν καθεστώς της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας, δηλαδή το καθεστώς της αυτοδιοίκητου Εκκλησίας σε σύνθεση του Πατριαρχείου Μόσχας.

Ήταν καλά ενημερωμένος ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος γι' αυτή τη θέση της Ιεραρχίας της κανονικής Εκκλησίας, και όμως, δυστυχώς, σύμβουλοι τινες τον παραπληροφόρησαν, πείθοντας ότι δήθεν η πλειοψηφία της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας επιθυμούσε το αυτοκέφαλο, ενώ η Μόσχα είναι το μόνο εμπόδιο στην πορεία αυτή. Χορηγηθέντος του αυτοκεφάλου, όλοι ή σχεδόν όλοι θα έτρεχαν προς εκεί.

Εντούτοις, δεν συνέβη αυτό: από 90 αρχιερείς της κανονικής Εκκλησίας μόνο δύο αποφάσισαν να συμμετάσχουν στην παραसυναγωγή και εξαιτίας αυτού, δηλαδή ότι προσχώρησαν στο σχίσμα, τέθηκαν σε αργία από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας.

Η κανονική Εκκλησία δεν αποδέχθηκε την εκλογή του Επιφανίου ως επικεφαλής της νέας δομής, παραμένοντας η μόνη κοινώς ανεγνωρισμένη Ορθόδοξος Εκκλησία της Ουκρανίας.

– Ακούσαμε στις ομιλίες του Προέδρου Ποροσένκο να μιλάει, Σεβασμιώτατε, παρα πολύ σκληρά τόσο για την Ρωσία όσο και για την Εκκλησία της Ρωσίας. Πως σχολιάζει η

Εκκλησία της Ρωσίας αυτές τις δηλώσεις;

Προ ολίγων ημερών σε σχετική δήλωσή του ο Πρόεδρος της Ουκρανίας Ποροσένκο, τόνισε ότι δήθεν έχουμε πλέον μια εκκλησία η οποία δεν προσεύχεται για τον Πούτιν, το Ρωσικό στρατό και το Ρωσικό λαό (εδώ το επίθετο «Ρωσικό» Rossiyski – δεν δηλώνει την εθνική καταγωγή, αλλά προσδιορίζει τον τόπο διαμονής Rossiija Ρωσία – σ.μ.). στην ουσία η Ορθόδοξος Εκκλησία της Ουκρανίας ουδέποτε προσευχόταν για τον Πούτιν, το Ρωσικό λαό και το Ρωσικό στρατό.

Σε κάθε ιερά ακολουθία σε κάθε Ναό της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας αναπέμπεται δέηση «ὕπὲρ τῆς χώρας ἡμῶν, τῶν ἀρχῶν τέ καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτῆς». Για τους πιστούς της Εκκλησίας αυτής η «χώρα ἡμῶν» είναι η Ουκρανία. Και οι αρχές, υπέρ των οποίων αναπέμπουν δεήσεις οι Ορθόδοξοι Ουκρανοί, είναι ο Πρόεδρος της Ουκρανίας και όχι της Ρωσίας. Και ο στρατός, υπέρ του οποίου δέονται μέσα στους ναούς, είναι ο Ουκρανικός και όχι ο Ρωσικός. Δυστυχώς, παρά την κατ'επανάληψιν δημόσια τοποθέτηση ἐπ' αυτού της κανονικής Εκκλησίας, δεν ήθελε να τα ακούσει ο Πρόεδρος Ποροσένκο.

Τα μέλη της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας είναι άνθρωποι γεννημένοι στην Ουκρανία με ουκρανική υπηκοότητα και οι οποίοι αγαπούν τη χώρα τους. Δεν είναι κάποιιοι ξένοι πράκτορες, οι οποίοι κατοικούν στο χώρο της Ουκρανίας.

Γί' αυτό όταν ο Πρόεδρος της Βουλής Παρουμπί, καίτοι ο Ελληνόρυθμος Καθολικός στο δόγμα, συμμετείχε στη συνάθροιση στη Σοφία του Κιέβου, εισηγείται τη μετονομασία της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας σε Ρωσική (Rossiyskaya – προσδιορισμός της χώρας - σ.μ.) Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ουκρανία, οφείλει να καταλάβει κανείς, ότι αυτή η επωνυμία δεν ανταποκρίνεται στην αυτοκατανόηση της Ιεραρχίας, του ευαγούς κλήρου και των πιστών της κανονικής Εκκλησίας.

Δεν είναι μέλη της Rossiyskaya (της Ρωσίας, δηλαδή – σ.μ.) Ορθόδοξου Εκκλησίας, η οποία δεν υπάρχει, διότι υπάρχει η Ρωσική (Russkaya από το Rus', όχι μόνο της Ρωσίας, αλλά της Ουκρανίας, της Λευκορωσίας κλπ. δηλαδή – σ.μ.) Ορθόδοξη Εκκλησία υπό την κανονική δικαιοδοσία της οποίας υπάγονται 15 κράτη, όπου σε κάθε κράτος αναπέμπονται προσευχές υπέρ των οικείων αρχών, του οικείου λαού και στρατού.

– Σεβασμιώτατε, βλέπουμε ότι ο σχισματικός Πατριάρχης Φιλάρετος συνεχίζει να αυτοαποκαλείται Πατριάρχης. Πως ένα Οικουμενικό Πατριαρχείο ή ένα Ορθόδοξο Πατριαρχείο το αποδέχεται αυτό; Αυτό δεν είναι σκάνδαλο για την Ορθοδοξία;

Η απόφαση η οποία λήφθηκε στις 15 Δεκεμβρίου στο Κίεβο και υποστηρίχθηκε από την Κωνσταντινούπολη αποτελεί συνέπεια του συμβιβασμού, ο οποίος επιτεύχθηκε μέσα από επαρκούντως περίπλοκες διαπραγματεύσεις μεταξύ των διαφόρων μερών αυτής της διαδικασίας.

Ειδικότερα δε, ο Κωνσταντινουπόλεως θεωρούσε σημαντικό να απομακρύνει από τη διοίκηση της υπό συγκρότηση «αυτοκεφάλου εκκλησίας» τον ψευδοπατριάρχη Φιλάρετο Ντενισένκο λόγω της υπερβολικά σκανδαλώδους φήμης του προσώπου αυτού.

Ο Πρόεδρος Ποροσένκο ανέλαβε την αποστολή να τον κρατήσει μακριά από τη διοίκηση της νέας δομής, ενώ ο ίδιος ο Φιλάρετος δεν είχε, ούτε έχει διάθεση να αποποιηθεί το παρανόμως σφετερισθέν πατριαρχικό αξίωμα και τα λοιπά προνόμια.

Ως αποτέλεσμα επινοήθηκε το ακόλουθο σχήμα: «για εξαγωγή» συγκροτήθηκε μια «αυτοκέφαλος εκκλησία» με επικεφαλής τον «μητροπολίτη», ενώ για την εσωτερική κατανάλωση υπάρχει μια «αυτοκέφαλος εκκλησία» με επικεφαλής τον «πατριάρχη».

Και ο Φιλάρετος, ο οποίος είχε επανειλημμένως δηλώσει ότι ήταν, είναι και θα παραμένει πατριάρχης, όντως παραμένει υπό αυτή την ιδιότητα για τη νέα δομή αυτή. Εξακολουθεί να λειτουργεί στον Ιερό Ναό του Αγίου Βλαδιμήρου, να τιτλοφορείται πατριάρχης και αναφερόμενος στον μαθητή του Επιφάνιο, ο οποίος αναδείχθηκε επικεφαλής της νεοσύστατης δομής, ο ίδιος ο Φιλάρετος τονίζει ότι αυτός είναι «ο δικός μας υπουργός εξωτερικών».

Δηλαδή για την εσωτερική χρήση αυτή η δομή και στο εξής θα ηγείται από το Φιλάρετο, ενώ για τον εξωτερικό παρατηρητή θα υπάρχει ένας μητροπολίτης, ο οποίος θα λάβει Τόμο από τον Κωνσταντινουπόλεως.

Κατά την άποψή μας, όλη αυτή η τυχοθηρία είναι απολύτως παράνομη, αντικανονική και ληστρική. Τασσόμεθα κατηγορηματικώς κατ' αυτού του τρόπου δράσεως και μας πικραίνει πολύ ότι ο Κωνσταντινουπόλεως βάδισε την οδό της νομιμοποίησης του σχίσματος.

Το 2016 στη Σύναξη Ορθοδόξων Προκαθημένων δεσμεύθηκε στον Πατριάρχη Κύριλλο να μην πράξει τούτο. Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος αθέτησε την υπόσχεσή του, αλλά δεν είναι αυτό το πλέον φοβερό. Το πλέον φοβερό είναι ότι παραβίασε τους κανόνες της Εκκλησίας, διατάραξε την κανονική τάξη και, αντί να θεραπεύσει το σχίσμα στην Ουκρανία, δημιούργησε ένα σχίσμα, το οποίο διαπερνά πλέον όλο το σώμα της οικουμενικής Ορθοδοξίας.

Όπως βλέπετε, δεν θεραπεύθηκε το σχίσμα στην Ουκρανία. Εκεί παραμένουν μια κανονική Εκκλησία και μια σχισματική «εκκλησία», η ανεγνωρισμένη από την Πολιτεία, αλλά εντός της οικογένειας των Ορθοδόξων Εκκλησιών δημιουργήθηκε σχίσμα. Εάν δεν θεραπευθεί αυτό το σχίσμα, μπορεί να κρατήσει χρόνια, δεκαετίες και ακόμη εκατονταετίες.

– Σεβασμιώτατε, ακούσαμε το κήρυγμα του σχισματικού Μητροπολίτη Επιφανίου της νέας εκκλησίας να λέει ότι τώρα θα απελευθερώσουνε το Ντονμπάς και την Κριμαία, που μας πήρε η Ρωσία. Αυτός δεν είναι εθνικιστικός λόγος; Έχει σχέση αυτός ο λόγος μεσα στην Εκκλησία;

Δεν θα ήθελα να εισέλθω στις λεπτομέρειες των άκρως περίπλοκων πολιτικών διαδικασιών, τις οποίες διέρχεται σήμερα η Ουκρανία, και δεν νομίζω ότι ένας, ο οποίος αυτοτιτλοφορείται μητροπολίτης και θεωρείται επικεφαλής μιας νέας εκκλησιαστικής δομής είναι αρμόδιος να σχολιάσει θέματα, τα οποία εντάσσονται στον τομέα πολιτικής.

Υποθέτω ότι η επίλυση των πολιτικών ζητημάτων υπάγεται στην αρμοδιότητα των πολιτικών, ενώ η επίλυση εκείνων της Εκκλησίας είναι υπόθεση των ανθρώπων της Εκκλησίας.

Βλέπουμε, τι συνέβη κατόπιν παρεμβάσεως των πολιτικών στα εκκλησιαστικά με τον Πρόεδρο της Ουκρανίας να καθήσει στο προεδρείο της «συνόδου» και με τον Πρόεδρο της Βουλής, τον Ελληνόρυθμο Καθολικό το δόγμα (Ουνίτης), όπως προαναφέρθηκε, να είναι επίσης παρών στη συνεδρία αυτή.

Ο Κύριος μας είπε ένα πάρα πολύ απλό πράγμα: ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ (Ματθ. 22. 21). Να αναλάβουμε εμείς, οι εκκλησιαστικοί, τα εκκλησιαστικά, ενώ οι κοσμικοί άρχοντες να αναλάβουν τα δικά τους χωρίς να επεμβαίνουν στα δικά μας.

– Πως σχολιάζετε την πρόσφατη δήλωση του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο οποίος είπε ότι είναι απαράδεκτο να διακόπτουμε την ευχαριστιακή κοινωνία;

Έχουμε επανειλημμένως προειδοποιήσει τον Κωνσταντινουπόλεως ότι σε περίπτωση

νομιμοποίησής του σχίσματος από αυτόν, θα αναγκαζόμασταν να διακόψουμε την ευχαριστιακή κοινωνία.

Προέβη συνειδητώς σε νομιμοποίηση του σχίσματος για λόγους, οι οποίοι δεν είναι πλήρως ξεκάθαροι για μας. Και όμως τυγχάνει κατανοητό ότι είναι πολιτικής και όχι εκκλησιαστικής φύσεως.

Ήξερε ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος που θα οδηγούσαν οι ενέργειές του, αλλά δεν πτοήθηκε. Πολύ περισσότερο τόνισε κατ' επανάληψιν ότι "δεν φοβόμαστε εάν η Ρωσική Εκκλησία διακόψει την ευχαριστιακή κοινωνία μαζί μας".

Για τη διαμορφωθείσα κατάσταση να πούμε: απαράδεκτη δεν είναι η διακοπή της ευχαριστιακής κοινωνίας, αλλά η νομιμοποίηση του σχίσματος.

Σύμφωνα με τους κανόνες της Εκκλησίας, εκείνη η εκκλησιαστική κοινότητα, η οποία αποδέχεται το σχίσμα και έρχεται σε ευχαριστιακή κοινωνία με τους σχισματικούς, η ίδια προσχωρεί στο σχίσμα. Δεν έχουμε κανόνες, οι οποίοι να μας επιτρέπουν να κινούμαστε διαφορετικά.

Η απόφαση περί διακοπής κοινωνίας με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως ήταν επιβεβλημένη με όλη την ευθύνη τόσο για την απόφαση, όσο και για το σχίσμα, το οποίο τώρα διαπέρασε όλο το σώμα της οικουμενικής Ορθοδοξίας, επωμίζονται ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος και εκείνοι οι συνεργάτες του, οι οποίοι τον συμβούλευσαν να ενεργήσει έτσι όπως ενεργεί τώρα.

– Κλείνοντας θα ήθελα να σας ρωτήσω Σεβασμιώτατε, επειδή είναι επίκαιρο για την Ελλάδα, ότι από την ημέρα που η Εκκλησία της Ρωσίας διέκοψε την κοινωνία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο βλέπουμε ότι στο Άγιον Όρος δεν έρχονται πολλοί Ρώσοι προσκυνητές. Πρόσφατα κάνατε και κάποιες δηλώσεις για το Άγιον Όρος, που ίσως εδώ μπορεί να σχολιάστηκαν αρνητικά. Παρόλο αυτά εσείς δυαφυλάττετε τη δική σας Εκκλησία. Πως όμως ο λαός αντιμετωπίζει όλο αυτό το πρόβλημα με την Ουκρανία, δηλαδή θέλει να ακούσει την Εκκλησία και δεν έρχεται στο Άγιον Όρος;

Σε κανένα από τους πιστούς μας ή τους κληρικούς μας δεν απαγορεύσαμε να μεταβαίνουν στο Άγιον Όρος. Προσωπικά τρέφω μεγάλη αγάπη για το Άγιον Όρος και τα τελευταία χρόνια το επισκεπτόμουν ετησίως, ενώ ορισμένα χρόνια και δύο φορές το χρόνο. Πάντα αισθανόμουν μεγάλη χαρά από την επίσκεψή μου και στην Ιερά Μονή Αγίου Παντελεήμονος, και σε άλλες Αγιορειτικές Μονές.

Για πρώτη φορά ως νέος ιερομόναχος έφθασα στο Άγιον Όρος το 1991 και πεζός περιόδευσα σχεδόν όλα τα Αγιορειτικά μοναστήρια. Έτυχα εξαιρετικά θερμής υποδοχής από κάθε Μονή, όπου είχα τη δυνατότητα να τελώ Θείες Λειτουργίες, ενώ η γνώση των Ελληνικών μου άνοιγε κάθε πόρτα.

Έκτοτε το Άγιον Όρος έμεινε για πάντα στην καρδιά μου. Για μένα είναι μεγάλη λύπη, που τώρα δεν μπορούμε να κοινωνούμε ερχόμενοι στο Άγιον Όρος, προς εφαρμογή της αποφάσεως της Ιεράς Συνόδου, η οποία ήταν επιβεβλημένη. Η Σύνοδος απλά δεν είχε άλλη επιλογή: ήταν αδύνατο να διατηρούμε ευχαριστιακή κοινωνία με μια Εκκλησία, η οποία ανεγνώρισε τους σχισματικούς και τους δέχθηκε σε κοινωνία.

Τώρα πολλοί από τους πιστούς μας, συμπεριλαμβανομένων και ευπόρων ανθρώπων, οι οποίοι έρχονταν στο Άγιον Όρος προσφέροντας σημαντική οικονομική βοήθεια στα Αγιορειτικά μοναστήρια, ρωτούν: τί να κάνουμε, να ερχόμαστε ή να μην ερχόμαστε, να συνεχίσουμε να

προσφέρουμε βοήθεια ή όχι;

Η απάντηση είναι πάρα πολύ απλή: βεβαίως, και μπορείτε να συνεχίζετε να επισκέπτεσθε το Άγιον Όρος, να μετέχετε στις ακολουθίες, όμως, ως τέκνα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, δεν θα κοινωνάτε στο Άγιον Όρος μέχρις ότου λείπει η ευχαριστιακή κοινωνία μεταξύ των Πατριαρχείων Μόσχας και Κωνσταντινουπόλεως.

Όσον δε αφορά τον προορισμό των χρηματικών δωρεών είναι προσωπική υπόθεση του καθενός. Όμως και στη Ρωσία υπάρχουν πολλά ιερά μέρη: η Ιερά Μονή Βάλαμο, η Ιερά Μονή Σολοφκί, η Λαύρα της Αγίας Τριάδος και του Αγίου Σεργίου.

Εκεί οι πιστοί μας έχουν τη δυνατότητα όχι απλώς να προσεύχονται στις ιερές ακολουθίες, αλλά και να μεταλαμβάνουν των Αχράντων Μυστηρίων. Εάν υπάρχει η σχετική επιθυμία δύναται κανείς να προσφέρει την οικονομική του βοήθεια για τον καλλωπισμό αυτών των ιερών καθιδρυμάτων.

Δεν πρόκειται να εκλείψει, βεβαίως, η ροή Ρώσων προσκυνητών στο Άγιον Όρος. Παρόλο ταύτα, δεν θα είναι έκπληξη για μένα, εάν ουσιαστικά μειωθεί. Οι άνθρωποι θέλουν να έχουν μια ολοκληρωμένη μετοχή στην εκκλησιαστική ζωή, όχι απλώς να προσεύχονται χωρίς να κοινωνάνε.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/46848/>